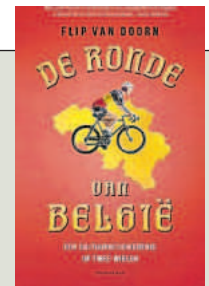

Aanraakbare wielerhelden in een surrealistisch land

De wielerklassieker Luik-Bastenaken-Luik. Foto: ANP

De Ronde van België, een cultuurgeschiedenis op twee wielen
Flip van Doorn

Uitgeverij
Thomas Rap
€ 34,99

België bestaat. Het ligt er echt, ik heb het zelf gezien,' verzucht Flip van Doorn op de laatste pagina's van zijn forse boek *De Ronde van België, een cultuurgeschiedenis op twee wielen*. Natuurlijk bestaat België, we rijden er immers elk jaar doorheen onderweg naar de vakantie op een leukere plek, heb ik lang gedacht. Maar sla eens af, en ontdek het land van de zuiderburen. Flip van Doorn deed dat heel uitgebreid. In een proloog en zeven lange etappes fietste hij langs de plekken waarvan hij verwachtte dat ze hem iets zouden vertellen over de ziel van dat ongrijpbare land.

Op de Brusselse museumberg bekijkt Van Doorn het beroemde doek van de surrealistische schilder Margritte. Er staat een pijp op afgebeeld, daaronder de tekst: *Ceci n'est pas une pipe*. Ofwel: dit is geen pijp. Dit schilderij staat model voor het land: je weet niet wat je ziet, er staat niet wat er staat. En juist daarom boeit België van Oostende tot Luik. Op de laatste dag mijmert de schrijver: 'Het land blijft een illusie, een surrealistische creatie. Onderweg tijdens mijn Ronde ben ik me voortdurend blijven afvragen waar ik eigenlijk naar keek. Nooit kreeg ik er volledig grip op.' Zo'n land is bij uitstek geschikt voor een dik boek; literatuur moet het hebben van ambivalentie.

IJlst

Flip van Doorn past in dit boek een beproefd recept toe. In zijn succesvolle *De Friezen* combineerde hij ook reizen, geschiedenis en een persoonlijke fascinatie. Als nieuwe inwoner van IJlst wilde hij zijn burens leren kennen. In België geraakt hij door zijn jeugdliefde voor de wielersport. Voorafgaand aan zijn reis heeft hij puntjes op de kaart gezet van de plekken die hij wil zien, waarna hij ze met lijntjes gebonden heeft. Voilà, zeven lange etappes om te fietsen. Eén ding over België is duidelijk: zonder de wielersport is het land onkenbaar. Nergens leeft die sport zo als in de Vlaamse Ardennen. En zeker ook in het Franstalige Wallonië. Die route neemt Van Doorn eerst, nadat hij door het chaotische Brussel is gedokkerd. In Wallonië liggen bodemschatten, aardlagen die resten van Neanderthalers, Kelten en

RECENSIE

ARIE KOK

Flip van Doorn probeert de ziel van België te vangen, vanuit het raamwerk van de wielersport - de meest literaire sport van allemaal, die sterk verweven is met het katholieke volksgeloof.

Romeinen prijsgeven, en die om hun grondstoffen worden afgegraven. In Wallonië begon de glorie van België: mijnbouw en zware industrie.

De lijdende Christus

De wielersport, 'de koers', is het raamwerk waar vanuit Van Doorn de ziel van België probeert te vangen, de meest literaire sport van allemaal. We lezen over mythische Flandriens, typisch Vlaamse volksjongens die door kou en regen over de kasseien stoempen en nooit opgeven, die uitgroeien tot ware volkshelden. Wielersport is sterk verweven met het katholieke volksgeloof. Van Doorn bezoekt in Roeselare de tentoonstelling *Koers is religie*, waar in een ontwijde kloosterkerk de kruiswegstatiën verbeeld worden in wielerfoto's. De zwoegende Eddy Merckx als sym-

bool voor de lijdende Christus. Als je het wilt zien, zie je het ook: het verklaart de intensiteit van de Belgische liefde voor de wielersport. Als je land je geen duidelijke identiteit oplevert, heb je altijd de wielersport nog. De wielerheld is aanraakbaar dichtbij, hij zou je buurjongen kunnen zijn. Hij geeft je het gevoel deel uit te maken van iets dat groter is dan jezelf.

Van Doorns boek is een rijke schat aan verhalen, een mix van sport, geschiedenis, cultuur, geologie en literatuur. Past dit allemaal in één boek? Ruim 700 pagina's is wel wat veel, maar niemand verplicht je om het in één keer uit te lezen. In zijn soepele stijl weeft Van Doorn de verhalen op een natuurlijke manier aan elkaar.

Bij de IJzertoren neemt Van Doorn uitgebreid de tijd. Dit symbool van de Vlaams-nationale beweging roept veel tegenstrijdige gevoelens op. Het is de schaduwzijde van de heroïek in de Vlaamse koersgekte, waar door Vlaams publiek elk jaar met 'foute' vlaggen wordt gezwaaid. 'Terwijl ik mijn schoenen in de pedalen klik, werp ik een laatste blik door de Pax-poort. Nog altijd snap ik niet helemaal waar ik naar kijk. Een enorme grafzerk, een vredesmonument, een museum, een herdenkingsplek, een identiteitssymbool - waarschijnlijk dat allemaal en allemaal tegelijkertijd. Niemand heeft ooit beweerd dat België makkelijk te doorgronden is.'